

2017 m. gegužės 21 d., sekmadienis, 3.30 val.
 Britanijos ambasada, J. Alunano g. 5, Ryga, Latvija

Nors saulė Latvijoje gegužės mėnesį pateka anksti, bet pusę ketvirtos ryto, kai Marina Krauja pažadino Morlandą, dar buvo tamsu, nes dangų dengė tankus debesų sluoksnis.

– Tomai, pabusk... Kažkas vyksta. Oro uoste ir į rytus už miesto rusų desantininkai.

Morlandas iškart pabudo. Nakties miegas truko taip trumpai. Kai jis grįžo iš Latvijos ginkluotųjų pajėgų Jungtinio štabo į savo būstinę Britanijos ambasadoje, jau buvo maždaug vidurnaktis. Skubiai papasakojęs savo komandos vyrams apie Jungtinio štabo valdymo sistemų kibernetinę ataką ir tikėdamasis blogiausio, paliepė jiems būti pasirengusiems skubiai išvykti. Jie turėjo pasirūpinti, kad žygiui būtų parengtos bergeno kuprinės, radijas ir asmeniniai ginklai – tipiniai britų pėstininkų automatai SA80 A2 LA85, kiekvienas turėtų po medžiaginį juosmens diržą su mažiausiai keturiomis 5,56 mm kalibro šovinių dėtuvėmis bei maisto atsargą 24 valandoms. Paskui jis prigulė kiek numigti, bet miegas greitai nutrūko.

– Turime skubiai pasišalinti iš Rygos, Tomai, – pasakė Krauja. – Mums reikės būti greitiems ir veikti savarankiškai.

– Ar tau nebūtų saugiau pasilikti, Marina? – paklausė Tomas, nenorėdamas, kad dėl jo Marinai kiltų pavojus.

– Ne, Tomai. Vykdsiu, kas man įsakyta. Mano viršininkas nurodė būti su tavimi ir tavo komanda. Tai svarbu. Tu su savo radijo aparatūra galbūt esi vienintelė mūsų galimybė viską papasakoti pasauliui.

Ji mūvėjo kelnes, buvo apsiavusi kelioniniais batais, ant trumparankovių marškinėlių apsivilkusi fliso striukę. Savo kuprinę pasidėjo ant grindų šalia Morlando bergeno.

Šviesūs Marinos plaukai buvo surišti ant pakaušio, o veidas įraudęs nuo gaivaus nakties oro. Morlandas pastebėjo pasikeitusį jos mėlynų akių žvilgsnį. Ji ramiai papasakojo jam apie šios nakties įvykius.

– Ką tik skambinau į Konstitucijos apsaugos biurą. Jiems pranešta, kad rusų desanto dalinys su parašiuotais nusileido tarptautiniame oro uoste, be to, kažkur į rytus už miesto yra dar vienas desantas, nes toje pusėje girdėti šaudant. Ten kausi latvių batalionas ir Nacionalinės gvardijos kariai, kurie saugo oro uostą, tačiau rusų transporto sraigtasparniai ten gabena dar daugiau karių ir šarvuotųjų transporterių. Panašu, tik laiko klausimas, kada būsime sutriuškinti.

Morlandui toptelėjo mintis: „Būtų gerai apie viską pranešti Jungtiniam operacijų štabui ir perspėti juos. O paskui stebėti ir rinkti duomenis, patvirtinančius, kas čia vyksta.“

Krauja tarytum perskaitė jo mintis:

– Būtina kuo skubiau apie tai pranešti, Tomai.

Kapralui Stivui Bredliui vėl teko įjungti *Inmarsat* ryšio videotelefoną. Žiūrėdamas į jo ramius įgudusių pirštų judesius Morlandas būtų pamanęs, kad tai tik dar vienos pratybos, jei nežinotų, kad rengiamasi pranešti apie prasidėjusį karą.

Ekране pasirodė majoras Džeris Dinglis iš Jungtinio operacijų štabo Nortvude Baltijos skyriaus. Greta jo tuojuo pat atsirado ir pulkininkas leitenantas Nikolas Grema, akiniuotasis Baltijos grupės vadovas.

Negaišdamas laiko formalumams Morlandas trumpai pranešė, ką sužinojęs.

Grema savo ruožtu pasakė, kad Jungtinis operacijų štabas gavo pranešimą, jog rusų Baltijos laivynas išplaukė iš Sankt Peterburgo, o radijo signalų srautas rodo povandeninių laivų veiklos suaktyvėjimą ties Ryga, Talinu, Helsinkiu ir Stokholmu.

– Mums reikia žinoti, kas vyksta Rygoje, Tomai, – tęsė pulkininkas. – Jungtinio operacijų štabo viršininkas informuoja Gynybos štabo viršininką, kuris po poros valandų vyksta į

vyriausybinių nepaprastųjų situacijų komitetą COBRA*. Panašu, kad įvykiai rutuliojasi labai sparčiai. Tavo ir komandos užduotis – pranešinėti, kas vyksta. Tavo vyrukai – vienintelės mūsų akys šioje teritorijoje. Mums reikia gauti įrodymų – nuotraukų ir panašių dalykų – apie rusų desanto išsilaipinimą. Kai turėsite tvirtų įrodymų, kad tai – reguliarioji rusų kariuomenė, kuo skubiau siųskite čionai, o paskui išvykite iš šalies. Niekur nedalyvaudami. Ar supratai mane?

Morlandas, nieko neatsakydamas, linktelėjo. Jis jautėsi nepatogiai prieš Mariną, kad sutiko su tokiu nurodymu. Ji pasirengusi paaukoti gyvybę, kad jiems padėtų, o jis prieš sprukdamas tik vykdė nurodymą gauti keletą inkriminuojančių nuotraukų.

– Jokių didvyriškų poelgių, – pabrėžė Greimas. – Vyriausybė nepageidauja, kad britų kariai žūtų Latvijoje ar būtų paimti į nelaisvę. Tai surištų jai rankas sprendžiant politinius klausimus...

Greimas įdėmiai pažvelgė iš ekrano į Morlandą, akivaizdžiai netikėdamas, kad jo nurodymai bus griežtai vykdomi.

– Tu niekuo negali padėti Latvijai, išskyrus tas nuotraukas. Ar supratai? Įrodyti. Išvykti. Tik tiek.

– Taip, sere.

Pulkininkas kalbėjo toliau:

– Vakar su NATO nuolatine minų paieškos ir išminavimo grupe į Rygą atplaukė minų paieškos laivas „Padstou“**. Jam duotas nurodymas išgabenti jus. Jis rengiasi išplaukti po poros valandų, tad turite paskubėti. Nuvykite į Rygos tarptautinę oro uostą ir pažiūrėkite, kas ten dedasi. Mums reikia tvirtų įrodymų, jog ten yra rusų ir tai – įsiveržimas, kad galėtume dėl to pareikšti pagrįstą protestą. Paskui grįžkite į „Padstou“.

– Padarysime viską, ką galime, sere. Pranešiu jums, kai jau būsime laive.

* COBRA (*Cabinet Office Briefing Rooms A*, pažodžiui, Kabineto valdybos posėdžių salė A) – Jungtinės Karalystės ministro pirmininko arba vidaus reikalų ministro vadovaujamas komitetas skubiam reagavimui nacionalinių ar regioninių krizių atvejais.

** Padstou (*Padstow*) – miestelis su žvejybos uostu Kornvalio pusiasalio šiaurinėje pakrantėje, Kornvalio grafystėje.

Morlandas užfiksavo laiką – buvo be penkių ketvirta. Greitomis apskaičiavo laiką. Gatvėse dabar tuščia, jeigu Krauja jus nuvežtų, neužtruktų nė keturiasdešimt penkių minučių nuvykti į vietą, iš kur galėtų stebėti tarptautinę oro uostą. Paskui per dvidešimt penkias minutes grįžtų į prielauką, kur prisišvartavęs „Padstou“. Dėl visa ko reikėtų pridėti dar pusvalandį... ir suapvalinti. Jis klausiamai pažvelgė į Kraują. Prašyti nereikėjo. Ji linktelėjo.

– Žinoma, nuvešiu.

Morlandas vėl pažvelgė į ekraną.

– Ar galite pranešti „Padstou“ kapitoniui, kad pasistengsime atsirasti vėliausiai pusę septintos? Jokiu būdu ne vėliau, kad ir kas nutiktų. Tačiau būkite ramūs, mums nieko neatsitiks. Mes – žvalgai. Mes stebime, o patys liekame nepastebėti.

– Pasakysiu. Linkiu sėkmės.

Baltijos grupės vadovų veidai dingo iš ekrano, *Inmarsat* aparatūra buvo tuoj pat sudėta į dėžę.

– Eime su manimi, vaikinai, – Krauja kaip visada buvo kupina ryžto. – Iš biuro paėmiau visureigį *Land Cruiser*. Jame užteks vietos ir mums, ir mūsų įrangai. Žinau trumpesnę kelį į oro uostą. Mes pasižvalgysime ir aš nugabensiu jus į laivą... paskui man reikės grįžti į biurą. Kai kam iš mūsų teks pakariauti.

Užgautas šios kandžios replikos Morlandas nieko neatsakė. Netrukus jis grįš į saugią Angliją. Nors privalėjo vykdyti įsakymą, jautėsi išduodąs Kraują ir paliekąs ją nelaimėje.

Jis nuvijo staiga kilusią kvailą mintį, kad galėtų įkalbėti ją kartu sėsti į laivą ir šitaip išsigelbėti nuo gresiančio pavojaus. Tačiau iš jos ryžtingo žvilgsnio suprato, kad net menkiausia užuomina apie tokį siūlymą būtų palaikyta sunkiu įžeidimu. Šią akimirką, nepaisydamas visos patirties, jis suvokė apie ją galvojęs ne kaip apie profesionalią bendradarbę, bet kaip apie moterį.

– Ambasadorius... – norėdamas ką nors pasakyti, kad nusišlėptų sutrikimą, jis kone mikčiojo. – Aš... aš geriau nueisiu jam pranešti.

Kol jo komanda užsidėjo bergeno kuprines, susirankiojo ginklus bei kitą mantą ir trankiai nudundėjo laiptais į apačią prie Kraujos automobilio, Morlandas susirado ambasadorių jo kabinete. Kartu su savo darbuotojais jis atrinkinėjo sudeginti skirtas dokumentų bylas. Morlandas paskubomis pranešė jam apie savo naują užduotį ir atsisveikino palinkėdamas sėkmės, paskui išėjo laukan pas savo komandą.

– Važiuojam, Marina.

Kraujos raginti nereikėjo. Nekreipdama dėmesio į vėl veikiančių šviesoforų signalus ji greitai lėkė pakrautu *Toyota Land Cruiser* tuščiomis gatvėmis ir jau brėkstant dienai pervažiavo tiltą per patvinusią Dauguvą.

Po dvidešimt minučių Krauja sustojo prie daugiaaukščių gyvenamųjų namų kvartalo Rygos vakarinio priemiesčio pakraštyje. Morlandas nuleido automobilio durelių langą. Priekyje buvo girdėti sprogimai, retkarčiais žybtelėdavo ugnis, o dangų perskrozdavo trasuojančiųjų kulku pėdsakas. Jis pasitikrino žemėlapyje. Iki oro uosto dar keletas kilometrų į vakarus, tačiau jau buvo aišku, kad būtent ten vyksta smarkus susišaudymas.

– Aš galiu privažiuoti arčiau, – drąsiai pasisiūlė Krauja.

– Jeigu galima likti priedangoje, tai gerai, – atsakė Morlandas. – Mes nenorime atsidurti atviroje vietoje.

– Važiuosime dviračių taku Jūrmalos link. Šiuo taku vasarą važinėjame dviračiais į paplūdimį. Jis gana platus šiam automobiliui ir eina oro uosto pakraščiu per mišką, tad liksime nepastebimi.

Po penkiolikos minučių jie jau lėkė dviračių taku per mišką. Pagaliau Krauja sustojo, pasukusi iš tako, įvažiavo tarp medžių ir išjungė variklį. Ji parodė priekin, nors to ir nereikėjo. Šaudė labai arti, jau buvo pakankamai šviesu, kad Morlandas matytų aukštą vielinę aerodromo tvorą.

– Ten toliau už medžių pamatysite oro uostą.

– Iš mašinos! – įsakė Morlandas.

Komanda iššoko iš visureigio, susibūrė į V raidės pavidalo rikiuotę, kad galėtų stebėti visomis kryptimis, ir nusėlino į

pamiškę, kur, kaip ir buvo žadėta, jie išvydo oro uosto šiaurinę pakraštį. Krauja, saugoma kapralo Pedžio Arčerio, pasiliko prie automobilio pasirengusi skubiai išvažiuoti.

Morlandas nušliaužė į pamiškę ir, gulėdamas ant pilvo, klausėsi ir dairėsi. Kol kas jokio pavojaus. Iš krūtinės kišenės išsitraukė žiūronėlius. Kiti komandos nariai sugulė aplinkui ir nukreipė ginklus ratu į visas puses. Pažiūrėjęs pro žiūronus nejučia nusikeikė.

Iš saugios priedangos Morlandas dairėsi išilgai pakilimo ir tūpimo tako. Vaizdas buvo baisus. Nuo žalsvai geltona spalva pažymėtų *airBaltic* kompanijos keleivinių lėktuvų, išrikiuotų stovėjimo aikštelėje, rūko dūmai. Priešais modernų keleivių terminalo pastatą su priekine stiklo siena, pavirtęs ant šono, liepsnojo didžiulis rusiškas sraigtasparnis *Mi-26 Halo* („Aureolė“), galintis gabenti devyniasdešimt karių. Kulkosvaidžių ugnies uždanga skersai kirto pakilimo taką, o ant žolės plaikstėsi numesti parašiutai. Buvo akivaizdu, kad tarpautinį oro uostą puolė parašutininkų desantas. Vis dėlto, nepaisant ant pakilimo ir tūpimo tako surengtų skerdynių, gynėjų padėtis akivaizdžiai blogėjo, iš nepamuštų „aureolių“ virto vis nauji desantininkų būriai, jie paleisdavo smarkią ugnį į pastatus vos tik išlipę ant žemės. Šie puikiai parengti ir tokie drąsūs kariai, puolantys pirmyn į mirtį sėjančią ir puikiai nutaikytą ugnį, Morlandui nejučia kėlė pagarbą. Tačiau, matant puolančiųjų skaičių, puolimo pasekmė galėjo būti tik viena.

Paskui iš toliau, nuo pakilimo tako pabaigos, pradėjo šaudyti sunkesni pabūklai, jų sviediniai trupino terminalo pastatus, Dievas žino, kokios žalos padarydami besiginantiejiems viduje.

Morlandas nukreipė žiūronus į tą pusę ir, ugnies liežuviui blykstelėjus iš pabūklo vamzdžio, pamatė, ko tikėjosi ir dėl ko būgštavo. Šarvuotąsias kovos mašinas BMD-4. Jos, matyt, buvo numestos kartu su pirmaisiais parašutininkais. Dėl to, ką pamatė, nebuvo jokių abejonių – čia darbavosi geriausi rusų oro desanto daliniai su naujausia karine technika.